

USPEHI V ROKOBORBI— POVOD ZA RAZMIŠLJANJE

Rokoborci lenarškega Partizana so postali republiški prvaki v spomladanskem delu prvenstva. To je nedvomno velik in končno tudi zaslužen uspeh domačih rokoborcev. Ob uspehu rokoborske ekipe iz Lenarta pa se je potrebno vprašati, ali imamo in kakšne pogoje imamo za razvoj te športne panoge in drugih panog v ostalih krajih občine.

Zal je športno življenje najbolj razvito ali bolje rečeno sploh razvito edino v središču občine, to je v Lenartu, čeprav ne bi mogli trditi, da so v Lenartu dani najboljše pogoji za to. Vzemimo za primer rokoborbo. Pravijo, da so najboljše rokoborci prav kmečki fantje, ki so zaradi stalnega fizičnega dela zelo utrjeni in žilavi. Potrebno okretnost si taki fantje pridobijo z rednim treningom. Na naši vasi pa imamo takih fantov na pretek, ki bi se lahko nedvomno prav tako uspešno kakor Lenarčani pomerili z močnimi ekipami. Zato ni prav, da razvijamo rokoborbo samo v Lenartu. Rokoborba bi morala postati množična, tako da bi zainteresirala čimveč naše mladine v vseh naših krajih, kjer so dani vsaj osnovni pogoji za razvoj tega športa. Za razvoj rokoborbe so dani predvsem materialni pogoji, največje težave pa nastopajo pri vaditeljskemu kadru, ki ga primanjkuje pri vseh športnih zvrsteh. V domača vseh krajevnih središčih imamo kulturne domove, v katerih so prostori skoraj praviloma neizkoriščeni, nimamo pa ljudi, ki bi organizirali športno življenje in športnih strokovnjakov za vadbo.

Prav bi bilo, da bi občinska zveza za telesno vzgojo razmislila, kako pristopiti k vzgoji vaditeljev za rokoborbo in druge športne panoge, saj ne smemo zapostavljati tistih dejavnosti, ki imajo v naših razmerah pogoj za obstoj in napredek. Pospešiti bo verjetno potrebno ustanavljanje telesnovzgojnih društev na terenu, ki naj bi zagotovila vsaj osnovne pogoje za začetek bolj intenzivnega športnega življenja tudi na vasi. Za začetek bo potrebno tem društvom zagotoviti vsaj neka finančna sredstva, s katerimi bo mogoče kupiti najpotrebnejše rekvizite. Najvažnejša investicija pa mora biti vlaganje denarja v vzgojo strokovnih kadrov, bodisi za rokoborbo, bodisi za druge športne panoge. Mladine imamo dovolj, ki se želi ukvarjati s športom. Potrebujemo organizatorje in vaditelje. Prve je mogoče dobiti brez večjih sredstev, drugim pa je treba omogočiti študij. Uspehi v rokoborbi naj bodo vsem, ki jim je šport pri srcu spodbuda za izboljšanje športne dejavnosti v vseh krajih naše občine.

Domače NOVICE

LETO IV.
Štev. 6

Izdaja OBČINSKI ODBOR SZDL LENART
LENART, 26. marca 1964

Varstvo otrok, družbena prehrana, šolske mlečne kuhinje in razbremenitev žensk

V STATUTIH DELOVNIH ORGANIZACIJ NAJ BI OBRAVNAVALI SKRIB ZA DELOVNEGA ČLOVEKA IN DRUŽINO

V lenarški občini je pomanjkljivo urejeno varstvo otrok, saj obstaja samo ena vzgojno varstvena ustanova, katere kapacitete ne zadoščajo naraščajočim potrebam, ni povsem urejena niti družbena prehrana, čeprav so v Lenartu prvi zametki že dani. Sole in družbene organizacije so pred težavnim problemom, kako zagotoviti otrokom šolske malice ob ukinitvi mednarodne pomoči. V občini še nismo začeli poglobljeno in konkretno reševati zaposlenosti žensk z delom v gospodinjstvu. O vseh teh in še drugih vprašanjih so razpravljali na zadnji redni skupščini konferenca za družbeno aktivnost žensk občine Lenart. Skupščine so se od gostov udeležili Cita Bole, predstavnica republiške konference za družbeno aktivnost žensk, Edo Zorko-Mihec, predsednik skupščine občine Lenart, Franjo Muršec, predsednik občinskega odbora SZDL in Jelka Firbas, republiška poslanka in sekretarka občinskega odbora SZDL.

Na skupščini konference je Daniča Cvar, predsednica, prebrala poročilo o delu predsedstva od ustanovne skupščine, ki je bila

10. 2. 1962, medtem, ko je tov. dr. Franc Gabršček podal referat o družbenih vidikih zdravstvene vzgoje.

Dr. Franc Gabršček je v svoji razpravi med drugim omenil, da v delovnih organizacijah produktivnost pada zaradi podhranjenosti ali neprimerne prehrane delavcev. Omenil je, da se precej ljudi vozi na delo v Maribor, ki prav tako nimajo redne hrane in bi za te bilo potrebno poskrbeti. Navedel je, da so med boleznimi, ki prevladujejo na območju ZD Lenart, na prvem mestu boleznih dihal, na drugem pa prebavnih organov.

Franjo Muršec je menil, da so takoiimenovana ženska vprašanja v bistvu vprašanja, ki jih morajo reševati vsi družbeni činitelji. Predlagal je, naj bi konferenca za družbeno aktivnost žensk svoje delo predvsem usmerila v krajevne skupnosti, kjer naj bi ženske skupaj z moškimi uveljavljale svoje pravice in zahteve na sestankih SZDL in zborih volivcev, kjer sedaj sodeluje sorazmerno malo žensk.

(Nadaljevanje na 2 str.)

DOMA in po svetu

Clani Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije so se 16. marca sestali na seji, na kateri so razpravljali in sprejeli zaključke o nekaterih idejnih vprašanjih Zveze komunistov in naše družbe nasploh. Sklenili so, da bo VIII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije letos meseca novembra v Beogradu. Organizacije Zveze komunistov bodo za ta kongres izvolile 1.500 delegatov. Tako bo 800 članov ZK zastopal o delegat. Na VI. plenumu CK ZKJ so med drugim obširno razpravljali o družbenem standardu. Poseben poudarek je temu vprašanju dal v svoji razpravi tudi generalni sekretar ZKJ tov. Tito. O tem vprašanju so menili, da je potrebno hitreje napredovati na področju družbenega standarda, zaradi česar pa bo po besedah tov. Tita potrebno proučiti celoten ekonomski razvoj.

Ben Bela, predsednik alžirske republike je na obisku pri nas obiskal več industrijskih podjetij v Srbiji, Hrvatski, Bosni in Hercegovini. Alžirski predsednik je že odpotoval v Alžirijo. Pred odhodom sta naš in alžirski predsednik podpisala sporazum o vsestranskem prijateljskem sodelovanju med obema državama. Ben Bela je ob tej priložnosti izrazil veliko zadovoljstvo, da je imel priložnost srečati se z jugoslovanskimi državniki in narodi. Predsednika Tita je povabil, naj obišče Alžirijo. Tito je vabilo sprejel.

V Colombu, glavnem mestu prijateljskega Cejlona, so se od 22. do 26. marca sestali veleposlaniki neangažiranih držav na pripravljalnem sestanku za konferenco neangažiranih držav. Na posvetovanju z naše strani sodelujeta Bumir Lončar, pooblaščen minister v DS ZZ in Aleksandra Božović, višji svetnik v istem sekretariatu. Po nekaterih predlogih naj bi se pred drugo konferenco neangažiranih držav, ki bo predvidoma v Kairu, sestali še zunanji ministri držav udeleženk na tako imenovani pripravljalni konferenci. Računajo, da bo udeležba na prihodnji konferenci nevezanih držav večja kot je bila na beograjski.

V Alžirijo je odpotovala delegacija jugoslovanske zvezne skupščine, ki jo vodi Rato Dugonjič. Delegacijo je sprejel predsednik Alžirije Ben Bela.

Stanje na Cipru se postopoma normalizira. Pred dnevi so že prispele prve čete organizacije Združenih narodov, ki naj bi poskrbele za red na tem otoku.

Francoski predsednik De Gaulle je obiskal nekatere države Latinske Amerike. Med drugimi je bil na obisku tudi v Mehiki, kjer je govoril o oblikah pomoči tem državam. Prosvetno kulturni zbor zvezne skupščine je razpravljal o osnovnem in visokem šolstvu. Poseben poudarek je bil dan razpravi o reformi visokošolskega študija. Govorili so tudi o boljših pogojih za izredni študij. Na razorožitveni konferenci v Zenevi je voditelj ameriške delegacije Adrian Fisher predlagal naj bi ZDA in Sovjetska zveza uničile 480 strateških bombnikov v roku dveh let.

ROKOBORCI FRANCIJE IN LENARTA — stojijo od leve proti desni: Ivan Pirher, svojčas balkanski prvak v poltežki kategoriji, Borut Karner, Marko Banič, Srečko Zemljčič, Srečko Fras, Franc Znuđerl, Lado Omerzo, Jože Šuman, Kazimir Verčič, Dušan Lajovič, predsednik težkoatletske zveze Slovenije. Klečijo od leve proti desni: Jože Majcenovič, Mulierac, Aguemmour, Tousaind, Rauix, Gamain, Pouillon, Yorst, večkratni šampion Francije, Lesevre in spredaj sodnik Rene.

VARSTVO OTROK, DRUŽBENA PREHRANA, ŠOLSKE MLEČNE KUHINJE IN RAZBREMENITEV ŽENSK

(Nadaljevanje s 1. str.)

Predlagal je tudi, naj bi krajevne skupnosti razmišljale o ustanavljanju otroških zavetišč v vasih. Bolj naj bi tudi skrbele za razbremenitev žensk z gospodinjstvom delom s tem, da bi ustanovljale razne servise oziroma obrtne delavnice.

Vida Brumen je ugotovila, da osnki statutih delovnih organizacij skoraj ne obravnavajo skrbi za delovnega človeka in za njegovo družino. Menila je, da bi kazalo ta vprašanja v statutih dokaj konkretizirati zlasti tista, ki se tičejo varstva otrok zaposlenih staršev.

Jelka Firbas: od števila volivk je zaposlenih 8 odstotkov žensk, od števila vseh zaposlenih pa 29 odstotkov. To je sorazmerno nizko število zaposlenih žensk in bi bilo potrebno v občini zagotoviti primerna delovna mesta za zaposlitev ženske delovne sile. Povedala je tudi, da bi bila ekonomska cena šolskih malic 5.000 din na mesec ob ukinitvi mednarodne pomoči, kar pa bi malo kdo zmož, zato bo potrebno razmisliti o načinih finansiranja šolskih mlečnih kuhinj oziroma o njihovi preskrbi z živili. Dejala

je tudi, da v vzgojno varstveno ustanovo v Lenartu hodijo tudi nekateri taki otroci, ki zaradi razmer v družini, vzgoje v tej ustanovi niso najbolj potrebni, medtem ko pa nekateri starši zaradi slabih gmotnih razmer svojih otrok ne morejo poslati v vzgojno varstveno ustanovo.

Marija Vidrih se je zavzela za nove prostore vzgojno varstvene ustanove v Lenartu, medtem ko je Edo Zorko govoril o potrebi skupnega finansiranja vseh potreb, ker občina s svojimi pičlimi sredstvi vsega sama ne zmore.

Angela Kraner je zelo zanimivo pripovedovala o težkih socialnih razmerah nekaterih družin, ki jih obiskuje kot patronažna sestra. Menila je tudi, da ni prav, ko kmetijske zadruge prodajajo jabolčnik svojim delavcem, ki imajo itak že minimalne zasluge, ki pa jih v nemalo primerih pustijo v zadruzi za pijačo.

Mihael Caharias je menil, da je mladino potrebno seznanjati s kontracepcijskimi sredstvi predvsem preko predavanj, ki naj bi bila v okviru šol za življenje. Na skupščini so sprejeli več sklepov, ki jih bomo objavili ob priložnosti.

V novo predsedstvo so izvolili Vido Brumen, Eda Zorka-Mihca, Vlada Domajnka, Marijo Vidrih, Desanko Košmerl, Roziko Purgaj, Viko Vogrin, Liziko Nekrep in dr. Jožeta Krambergerja.

Danica Cvar

PRIPRAVE NA MEDOBČINSKO DRAMSKO REVIJO

VADIJO V GRADISCU, LENARTU, BENEDIKTU IN SELCIH

Letošnje priprave na medobčinsko dramsko revijo ne potekajo tako, kot je bilo zamišljeno. Vse je kazalo, da se bo v revijo vključilo samo prosvetno društvo iz Gradišča, ki je prvo začelo z vadbo in hkrati edino. Pred dnevi pa so se lotili vaj tudi v Lenartu, Benediktu in Selcih. Tako dramska komisija pri Svetu svobodne občine računa, da bodo letos igrala vsa tri društva. Od teh pa se bo gotovo katero uvrstilo na medobčinsko dramsko revijo, morebiti pa celo na okrajno revijo. V medobčinski dramski reviji sodelujejo občine Maribor-Center, Lenart in Gornja Radgona. Lani je na občinski dramski reviji pripadlo prvo mesto dramski skupini iz Gradišča, medtem ko so Lenarčani dosegli drugo mesto. Letos so ponovno vse oči uprte v Gradišče, ki naj bi se uvrstilo vsaj na medobčinsko dramsko revijo, mnogi pa menijo, da bo resen konkurent tudi Lenart. Sicer pa to prepusimo času in strokovni žiriji. Prav bo, da se vse skupine, ki vadijo, potrudijo za dosego kar najboljšega plasmana.

ZA VEČJO AKTIVNOST VSAKEGA KOMUNISTA

Družbeni razvoj in z njim vred samoupravljanje občanov, je tako napredovalo, da nastajajo novi pogoji delovanja Zveze komunistov. Iz tega izhodišča so člani občinskega komiteja ZKS in sekretarji OO ZK razpravljali o metodah in vsebini dela Zveze komunistov v občini Lenart na zadnji seji 5. marca letos. Menili so, da sestanek osnovne organizacije ne more biti več edina oblika sestajanja komunistov, če hočejo pravočasno reagirati na vse družbene pojave in negativne pojave s pomočjo ostalih subjektivnih sil tudi odpraviti. Zavzeli so se za čimvečjo samostojnost komunistov kot posameznikov, ki naj bi reagirali, kjer koli se nahajajo, ne da bi bilo potrebno za vsako akcijo skupine komunistov ali posameznikov sklicevati sestanke. Sestanek OO ZK naj bi še nadalje ostal kot splošni politični usmerjevalec, medtem ko bi se naj komunisti sestajali sprti ob problemih v najustreznejši obliki: primer komunisti v krajevni skupnosti, občinski skupščini ali v odboru SZDL. Za tako, dokaj samostojno delovanje, pa si morajo člani ZK pridobiti ustrezno idejno politično znanje, ki jim bo pomagalo rešiti idejne probleme.

PREIZKUSNJA

Oče Jaka pravi Andreju, da se bo moral zaposliti. Dogovorita se, da se bo Andrej zaposlil v trgovini. Poslovodja trgovine, v kateri se je Andrej želel zaposliti, je pred nastopom službe napravil tale poizkus. Andreja je postavil za prodajno mizo, oče Jaka pa je prevzel vlogo kupca.

Jaka: Tono »kólna«, prosim.
Andrej: Imate »flašo« s seboj?
Jaka: Ne. Bom kar tukaj izpil.

dejavnosti kakor: šivilje — gospodinjke, zidarji — kmetovalci, mlatilničarji — kmetovalci, tesarji — kmetovalci in drugi, ki se le občasno ukvarjajo z opravljanjem neke obrti in jim je ta le kot postranski dopolnilni dohodek.

Stopnje dohodnine na dohodek od kmetijstva, kakor tudi stopnje dohodnine na dohodek od ostalih poklicev in od drugega premoženja, bodo v letu 1964 ostale, kakor so bile uporabljene za leto 1963.

V ravninskih predelih višja občinska doklada

V OBCINI LENART PREDVIDENE STIRI LESTVICE

V razpravi je nov predlog o plačevanju občinske doklade. O predlogu so razpravljali na skupščini občine Lenart in na zadnjih zborih volivcev. Tokrat objavljamo predlog, po katerem naj bi se v prihodnje plačevala občinska doklada, medtem ko bomo v eni prihodnjih števil objavili še morebitne dopolnitve oziroma spremembe.

Zasebna kmetijska gospodarstva bodo tudi letos občinsko doklado plačevala od istih osnov, od katerih se plačuje dohodnina. Davčne olajšave se bodo priznavale po predpisih o dohodnini tudi pri občinski dokladi.

Zaradi enotne obremenitve zasebnih kmetijskih gospodarstev je območje republike Slovenije razdeljeno na štiri okolišje. Za občino Lenart pride v poštev drugi okoliš, v katerem naj bi bila občinska doklada od 28 do 72 odstotkov in tretji z 10 do 28-odstotno doklado. Po republiškem predlogu naj bi v prvem okolišju višina občinske doklade dosegla 40 do 100 odstotkov od osnove. Glede na tako splošno razvrstitev in zaradi izenačenja med posameznimi kraji naj bi bilo območje lenarške občine predvidoma razdeljeno na štiri rajone oziroma lestvice. Uvrstitev naselij v posamezne lestvice je med drugim tudi odvisna od tega, v kakšnem predelu je zemlja in kaj je na tej zemlji mogoče pridelati ob uporabi vseh agrotehničnih ukrepov. Zaradi tega so tudi predeli v nižini v glavnem v višjih lestvicah.

Stopnje občinske doklade naj bi bile predvidoma naslednje:

Kategorija davčnih osnov	Stopnje občinske doklade - lestvice			
	I.	II.	III.	IV.
do 30.000	33	30	26	22
30.000 do 50.000	35	32	28	24
50.000 do 80.000	37	34	30	26
80.000 do 120.000	40	36	32	28
120.000 do 160.000	43	38	34	30
160.000 do 200.000	46	41	36	33
200.000 do 250.000	49	44	39	35
250.000 do 300.000	52	47	42	38
300.000 do 400.000	55	50	45	41
400.000 do 500.000	58	52	48	43
500.000 do 600.000	60	54	50	45

Po gornjih lestvicah bodo obremenjeni davčni zavezanci, ki prebivajo na območju katastrske občine oziroma kraja:

Po I. lestvici: Močna, Jurovski dol, Varda, Radehova, Lenart, Zamarkova, Zg. Senarska, Zg. Ščavnica in Sp. Verjane.

Po II. lestvici:

Partinje, Malna (razen Malna vrh) Sp. Porčič, Stari Porčič, Sv. Trojica, Zg. Verjane, Sv. Benedikt (razen Benedikt vrh), Krivi vrh, Cogetinci (razen Grabonoški vrh), Gočova (razen Gočovskega vrha), Setarova, Kremberg, Zice, Ihova (samo Sp. Ihova), Zg. Voličina (razen Prejska gora, Huma, Pesjaka in Berkove), Straže, Dražen vrh, Sp. Senarska, Selce, Sp. Voličina (razen Strme gore).

Po III. lestvici: Lokavec, Brengova, Malna (samo Malna vrh), Cerkvenjak (razen Stanetinci), Osek, Rogoznica, Vinička vas, Zg. Zerjavci, Ledinek, Zg. Ročica, Sv. Trije kralji, Trotkova (razen Ločki vrh in Stara gora), Sp. Gasteraj, Sr. Gasteraj, Zg. Gasteraj, Nadbišec, Zikarce, Drvanja, Ihova (samo Zg. Ihova), Sp. Zerjavci, Zitence, Gočova (samo Gočovski vrh), Zg. Porčič, Cermjenšak, Benedikt (samo Benedikt vrh), Cogetinci (samo Grobonoški vrh) in Cagona.

Po IV. lestvici: Andrenci, Sp. Voličina (samo Strma gora), Zg. Voličina (samo Prejska gora, Hum, Pesjak, Berkova), Rožen grunt, Cerkvenjak (samo naselje Stanetinci), Trotkova (samo Ločki vrh in Stara gora), Sp. Ročica, Zavrh, Smolinci in Zupetinci.

Iz gornje razporeditve posameznih k. o. v štiri lestvice za predpis občinske doklade je razvidno, da so nekatere k. o. deljene v dve lestvici, ker so pridelovalni in drugi pogoji v isti k. o. bistveno različni.

Stopnje občinske doklade na dohodek od kmetijstva za leto 1964 napram stopnjam za leto 1963 so v primerjavi naslednje:

Lestvice občinske doklade	Stopnje občinske doklade		Razlika	Indeks 1964/1963
	1963 povprečno	1964 povprečno		
I.	43,9%	47,57%	+ 3,67%	108
II.	44,4%	41,83%	- 2,57%	194
III.	35,7%	33,29%	- 2,41%	93
IV.	31,5%	30,80%	- 0,70%	97
Skupno povpr.	37,3%	40,11%	+ 2,81%	107

Za leto 1964 se bo uvedla v občini z odlokom tudi dohodnina v stalnem znesku, katero bodo plačevali osebe, ki občasno opravljajo katero obrti podobnih

**STROGO
ZAVPNO**

Radio, gramofon in prodajalci

V nekaterih trgovskih poslovalnicah v obeh trgovskih podjetjih se je razpasla navada, da navijajo radioaparate in gramofone, ki so namenjeni kot prodajni artikel za kupce. V nekaterih primerih radio igra po ves dan in ga kasneje prodajo po enaki ceni kupcu, kot da je prišel pravkar iz tovarne, kjer so ga preizkusili samo zaradi ugotovitve kvalitete. Neredko se tudi dogaja, da se uporabljajo razni gramofoni s ploščami vred, ki se kasneje prav tako prodajajo kot novo blago. Nekateri potrošniki se pritožujejo nad tem in pravijo, da je del vzrokov pogostih okvar radijskih sprejemnikov in gramafonov tudi v tem, kako se s temi aparati postopa v trgovinah. To seveda ni splošen pojav in ga ne bi smeli pretiravati. Prav pa je, da posamezni prodajalci razmislijo o teh stvareh in se postavijo v vlogo kupca, ko bi bili prav gotovo enako občutljivi.

JOŽE ŠUMAN dvaindvajsetkrat prvi

INTERVJU PO POMEBNI ZMAGI

Kdaj si se začel ukvarjati z rokoborbo? 1960. leta.
Na čigavo pobudo? Na lastno. Ta šport me veseli. Pritegnila pa me je tudi tradicija.
Kolkokrat si doslej nastopil? 36-krat.
Kolkokrat letos? 7-krat.
Kolkokrat si dosedaj zmagal, izgubil in srečanje končal z neodločenim rezultatom? 22-krat zmagal, 13-krat izgubil, enkrat neodločeno.
Najpomembnejši uspehi pred zadnjim nastopom s Francozi? Tretje mesto v veltar kategoriji na državnem prvenstvu. Bil sem edini Slovenec, ki se je plasiral v finale. Tri zmage na uspehi turneji v Franciji, kjer sem bil najuspešnejši tekmovalc.

Kaj misliš o svoji zmagi nad večkratnim francoskim prvakom Yorstom? Z borbo sem začel psihološko nepripravljen predvsem zato, ker so gledalci pričakovali mojo zmagao. Vsi pa niso vedeli, s kom bom tekmoval. Dobro taktiziranje mi je omogočilo zmagao. Mislim, da sem z zmagao opravičil zaupanje simpatizerjev.
Kaj misliš o neodločenem rezultatu? Popolnoma realen. Rezultat je ugoden za obe ekipi, saj ni bila nobena porazena.
Kdaj se lahko zopet nadejamo pomembnejšega srečanja v rokoborbi? Avgusta, ko nas bo obiskala reprezentanca izseljencev iz Francije (Flandrije), ki bo tri dni gost naše občine.
Hvala in mnogo uspehov!

Pestre oblike izobraževanja v delovnih organizacijah

NEZANIMANJE ZA PRIDOBITEV POPOLNE OSNOVNOSOLSKE IZOBRAZBE

Delavska univerza občine Lenart se je letos uspešno uveljavila na izobraževalnem področju, tako v delovnih organizacijah, kot na vasi. Njeni upravniki *Marti Kobler* smo v zvezi z delom, načrti in problemi delavske univerze postavili nekaj vprašanj.

Najpomembnejši uspehi delavske univerze v tekoči izobraževalni sezoni?

Delavska univerza je uspela, da so se delovne organizacije začele obračati na njo tudi same in ne kot doslej, ko je bila DU tista, ki je stavljal predloge, izdelovala programe in organizirala predavanja in vse to včasih kar »vsiljevala«.

V tej izobraževalni sezoni smo za delovne kolektive pripravili cikel predavanj z različnih področij, higiensko zdravstveni tečaj, pred kratkim pa smo se lotili tudi priprave seminarja za kadrovske socialne službe in komisije za 42-urni delavnik.

Na vasi imamo redna predavanja, ki pa so včasih bolj slabo obiskana, zlasti v nekaterih krajih.

Kakšna je vloga delavske univerze pri izobraževanju odraslih z nepopolno osnovno šolo in kaj je bilo glede tega že storjenega?

Nedokončana osemletka tare pri nas predvsem ljudi v delovnih organizacijah, pa tudi tiste, za katere delovna mesta je pogoj osemletka. Delavska univerza je pripravljena organizirati take vrste izobraževanja. Ze na začetku

sezone smo navezali stike z delovnimi organizacijami, vendar so težave v tem, ker so ljudje, ki nimajo končane osemletke v večini primerov starejši, ki jih doslej ni bilo mogoče pripraviti, da bi ponovno sedli v šolske klopi, čeprav bi to bil pogoj za višji osebni dohodek. Nekateri delavci so celo sami izjavili, da raje ostanejo nekvalificirani, kakor da bi morali končati osemletko. Če bi hoteli organizirati dopolnilno izobraževanje, bi se moralo prijavit vsaj 15 kandidatov. Menim, da bi delovne organizacije morale v svojih statutih dati poseben poudarek izobraževanju vseh vrst za odrasle.

Kako se uveljavljajo posamezne izobraževalne sekcije SZDL?

Izobraževalne sekcije so ustanovljene po vseh krajevnih središčih ter so v stalnem stiku z delavsko univerzo. V tekoči sezoni smo prešli na tak način dela, da imamo predavanja vsakih 14 dni na isti dan. S tem smo skušali navaditi ljudi na to, da bodo že vnaprej vedeli, kdaj bo v njihovem kraju predavanje. Skušali smo izbrati čimbolj zanimiva predavanja in kvalitetne predavatelje. Prav posebno moramo pohvaliti izobraževalne sekcije v Cerkevniku, Benediktu in Lokavcu.

Najvažnejše težave, s katerimi se delavska univerza srečuje in kako jih rešujete?

Najtežje je najti primeren način dela. Upamo, da smo ga v iz-

obraževalnih sekcijah našli, deloma tudi v delovnih organizacijah. Radi bi uspeli še v nečem: pričali bi radi vse, da je izobraževanje odraslih potrebno in da obiskovanje predavanj, tečajev in seminarjev ni nekoristno prebiti čas. V prihodnje bomo morali poskrbeti za to, da bodo v sleher-

ni delovni organizaciji ustanovili izobraževalni center. Najdlje so glede tega v KZ Lenart, kjer so bili doseženi izredno lepi uspehi. Imamo precejšnje težave s predavatelji, ki nam včasih predavanje odpovedo zadnji dan in je zato treba iskati druge. Končno imamo tudi težave s prevozom, saj imamo v kraju registriranega samo enega prevoznika.

RED STAR (PARIZ) — TVD »PARTIZAN« LENART 8 : 8

ROKOBORBA

Uspeh domačinov nas je navdušil

SUMAN PRVI JUGOSLOVAN, KI JE PREMAGAL VEKTRATNEGA FRANCOŠKEGA PRVAKA YORSTA

Srečanje v rokoborbi med francoskim državnim prvakom in lenarškim Partizanom bo ostalo ljubiteljem rokoborbe iz lenarške občine še dolgo v najlepšem spominu. Bili smo priča ene najbolj kvalitetnih športnih prireditev pri nas po osvoboditvi. Dvorana je bila nabito polna že pred napovedanim časom srečanja. 600 gledalcev je od začetka do konca navdušeno bodrilo domačine, ki so dali od sebe kolikor je bilo v njihovi moči. Med posamezniki sta se najbolj izkazala Jože Šuman, trener lenarških rokoborcev, ki je kot prvi Jugoslovan premagal večkratnega francoskega šampiona Yorsta in Mariborčan Terčič, ki je v lahkotnem slogu zmagal nad Francozom Lesevrom.

Končni izid srečanja je bil 8 : 8, kar je velik uspeh za domačine, ki so se prvič pomerili s tako elitno ekipo in pri tem imeli tudi precej treme.

LEP SPREJEM GOSTOV

Francoski rokoborci so prispeli v Lenart okrog 13. ure. Dobrodoščilo so jim zaželeli funkcionarji lenarškega Partizana in domači rokoborci. Lenart je bil odet v svečano vzdušje. Pred združenim domom sta plačala jugoslovanski in francoski zastavi.

Gostje so si takoj po prihodu ogledali kraj, ob 16. uri pa jim je predsednik skupščine občine Lenart priredil svečani sprejem, na katerem so izmenjali zdravice in se pogovorili o rokoborskih izkušnjah. Sprejema so se udeležili gostje iz Francije, rokoborci iz Lenarta in funkcionarji telesnovržajnih organizacij občine Lenart.

Zvečer je bil že dobro uro pred začetkom srečanja velik naval na blagajno. Dvorana, ki je sicer dukaj prostorna, je komaj sprejela vse, ki so želeli videti ta edinstven športni dogodek. Mnogo gledalcev je zaradi pomanjkanja sedežev stalo. Gostje so bili s sprejemom in gostoljubnostjo navdve zadovoljni. Domači rokoborci so jim poklonili miniaturni klo-

potec kot simbol Slovenskih gor in album s fotografijami s tega srečanja. Po nastopu so se gostje in domačini veselili še pozno v noč v prostorih lenarškega gostišča.

Posamezni izidi: bantam — Moulierac : Žnuderl 2:0; p. lahka — Aguemour : Banič 2:0; p. lahka I — Toussaint : Zemljič 0:2; lahka II Raux : Mlakar 2:0; welter — Gamain : Fras 0:2; srednja — Pouillon : Omerzo 2:0; p. težka — Yorst

: Šuman 0:2; težka — Lesevre : Verčič 0:2.

Takih srečanj v rokoborbi in v drugih športnih panogah si Lenarčani gotovo še želijo. Našim uspešnim rokoborcem iz Lenarta pa želimo še veliko uspehov na stmi poti do državnega prvenstva, ki je zaenkrat še samo želja, lahko pa se uresniči ob vestnem treningu in čim več nastopih. Upajmo, da bomo domačine spet kmalu videli v svojem elementu na blazinah v lenarškem kulturnem domu.

Voličina premore 23 dijakov in študentov

SLABA ZVEZA Z VOLIČINO OB VEČERNIH URAH

Na območju krajevnega urada Voličina se danes šola na mariborskih srednjih in višjih šolah 16 dijakov in 7 študentov, kar je vsekakor razveseljivo. Zanimivo je tudi, da so zastopane vse mariborske srednje in višje šole, razen srednje medicinske in višje pravne, kar je edinstveno za našo občino in redkost v vzhodni Sloveniji. Podobno je na strokovnih oz. vajeniških šolah.

Po štirje dijaki obiskujejo I. in II. gimnazijo, po dva dijaka tehnično srednjo in tehnično tekstilno šolo, tri dijakinje učiteljske in ena ekonomsko srednjo šolo. Trije srednješolci obiskujejo letos že četrty letnik.

Doslej sta dva maturirala na II. gimnaziji, dva na kmetijski srednji šoli, dva na učiteljski, eden na ekonomski srednji šoli in eden na I. gimnaziji. Od 9 maturantov srednjih šol jih 7 študira na mariborskih višjih šolah: po dva na višji komercialni in višji tehniški šoli, in po eden na višji stomatološki, višji agromski in višji pedagoški šoli. Iz Voličine še ni nihče diplomiral na mariborskih višjih šolah.

lično, ki prevaža nekatere že četrto, peto ali šesto leto. Ostali stanujejo v Mariboru. Vožnja z avtobusom je v zadnjem času nekoliko ugodnejša zaradi primernejših zvez iz Voličine in udobnejšega avtobusa. Kljub temu pa vožnja zahteva voljo in napor, kar mora vsak »vozač« prenašati poleg šolskih obveznosti, ki prav tako niso majhne. Glavni problem je pač čas, ki ga vsakemu »vozaču« zelo primanjkuje, predvsem, ko se bliža domača konferenca, matura ali izpit. Marsikateri si želi, da bi se avtobus vračal iz Maribora v Voličino še v večernih urah. Tako bi zaradi popoldanskega pouka odpadlo neprijetno pešačenje iz Lenarta v Voličino.

Občinska skupščina Lenart omogoča šolanje večini »vozačev«, saj večini regresira prevoz. Uspehi dijakov in študentov iz Voličine, ki se vozijo, so kljub težavam dobri. Vsi dijaki in študenti ne sodelujejo dovolj v organizacijah in društvih v domačem kraju. Razlog za to je predvsem pomanjkanje časa oz. prevelike obremenitve v šoli. Velika večina sodeluje v organizacijah in krožkih na svoji šoli.

Student J. E. Zavrh

GRADIŠČE —

Ne več enostranska delitev krajevnega samopriskpevka

POROCNA SOBA IN KRAJEVNI URAD V ENEM PROSTORU. — V Gradišču je krajevni urad zelo na tesnem s prostori. Nima niti ustreznega prostora za poroke, zato zakonske zveze sklepajo kar v pisarni krajevnega urada. (Na sliki)

S fotografom sva tokrat stikala po Gradišču za tako imenovanimi »cvetkami«, ki jih ni malo. Tokrat objavljamo dve fotografiji, ki pa nista edini, ki bi ponazarjali razmere v Gradišču. S tovariši iz družbeno političnega vodstva Gradišča, smo se menili o raznih vprašanjih, ki Gradiščane več ali manj žulijo. Naš razgovor pa smo na koncu le usmerili v uspehe, načrte in delovanje krajevne skupnosti, delo prosvetnega društva in v kmetijstvo. Verjetno bi moral slednje zaradi trenutne aktualnosti postavili kar na prvo mesto.

VEDNO VEČ KMETIJSKIH DELAVCEV SE ZAPOSLUJE V INDUSTRIJI

Tudi v Gradišču se pospešeno izvaja zamenjava oziroma odkup zemlje v zvezi z melioracijo Pensiške doline. Prizadeti prebivalci se za prodajo oziroma zamenjavo zemlje precej zanimajo. V nekaterih primerih sicer nastajajo težave, ker ne dobijo v zameno ustrezne zemlje zaradi splošne razprideliranosti kmetijskih površin v Gradišču. Na splošno prevladuje pri kmetih interes po zamenjavi zemlje, manj so pripravljeni zemljo prodati zadrugi. Za prodajo se odločajo predvsem tisti kmetovalci, ki so za delo nesposobni, medtem ko zemljo zamenjujejo predvsem tisti, ki imajo dovolj delovne sile za obdelovanje zemljišč. To pa so predvsem taki kmetje, ki ne posedujejo nad 3 ha kmetijskih površin. Značilno za Gradišče je, da se v vedno večjem številu odseljujejo nekateri kmetje v industrijo, kjer si obetajo lepši zaslužek. Moški, ki so za industrijski način dela še količak sposobni, se dnevno prijavljajo v mariborskih podjetjih zaradi zaposlitve. Iz tega tudi izhaja, da bo v občini potrebno razmišljati o zagotovitvi potrebnih delovnih mest, kjer naj bi se ta delovna sila, ki je bo vedno več, zaposlovala.

ONEMOGLI KMETJE SE BOJIJO ZA SVOJ OBSTOJ

Kot v Gradišču, tako tudi v drugih krajih, kjer se izvaja odkup oziroma zamenjava zemlje, ostareli kmetje čedalje bolj postavljajo zahtevo po ureditvi primernih preživnin. V Gradišču se nekateri kmetje, ki so odslužili, sprašujejo, ali bo poslej mogoče živeti, ko bodo zemljo prodali. Ljudje sicer vedo, da bodo dobili določeno preživnino, izražajo pa bojazen, da bo le-ta tako nizka, da se z njo ne bo dalo živeti. Ta bojazen je seveda odveč, saj pristojni organi delajo na tem, da se najdejo sredstva in najbolj primerne oblike združevanja teh, da bi bilo mogoče ljudem, ki niso več sposobni za delo, zagotoviti človeka dostojno življenje.

Na območju gradiškega obrata KZ Lenart dosegajo lepe uspehe v kmetijski kooperaciji. Pravijo, da bodo plan sklepanja pogodb po vsej verjetnosti 100-odstotno realizirali. Kmetovalci se v čedalje večjem številu obračajo na kmetijske strokovnjake zaradi strokovnih nasvetov. Mnogi pa povprašujejo po večjih količinah umetnih gnojil. Na obratu imajo po daljšem presledku na zalogi spet tomaževo žlindro, po kateri je veliko povpraševanje. Tomaževa žlindra je namreč za travnike zelo dobro gnojilo. S tem gnojilom je mogoče kislila tla, ki prevladujejo v tem predelu, tudi apniti.

SKORAJ 50 ODSOTKOV SREDSTEV KRAJEVNEGA SAMOPRISPEVKA ZA NEKOMUNALNE DEJAVNOSTI

Svet krajevne skupnosti Gradišče, ki so ga pred nedavnim izvolili, in njegove štiri komisije, so že razpravljali o letošnji delitvi sredstev krajevnega samopriskpevka. To delitev so občani na svojem zboru tudi potrdili. Značilno za delitev sredstev krajevnega samopriskpevka je, da ni več tako enostranska, kot je bila

prejšnja leta, ko je večina sredstev šlo za komunalne dejavnosti ali bolje za popravilo cest. Skoraj 50 odstotkov krajevnega prispevka bodo letos v Gradišču potrošili za kulturo, šolstvo, dejavnost mladinske organizacije in za druge podobne potrebe. Seveda pa bodo dodatno k odobrenim sredstvom angažirali občane tudi za prostovoljno delo. Mladina se je obvezala, da bo sodelovala pri kopanju in zasipavanju jarkov za 60 m dolg vodovod, ki ga bodo napeljali iz središča trga do kulturnega doma, v katerem zlasti poleti zmanjka vode v sanitarijah zaradi suše. Sedaj namreč uporabljajo kapnico.

FELIKS NAJVIRT BO BREZPLAČNO DELAL V VREDNOSTI 100 TISOČ DIN

Gospodar prosvetnega društva Feliks Najvirt se je zavezal, da bo brezplačno položil vodovodne cevi in opravil notranjo instalacijo. Vrednost tega dela bo baje dosegla 100 tisoč din.

V Gradišču nameravajo letos urejati tudi novo kanalizacijo v dolžini 20 metrov, ki je že dofrajala.

Letos so v Gradišču za popravilo cest določili 1.026.000 din, kar je nekaj več kot 50 odstotkov. Za ureditev kluba v prosvetnem domu so odobrili 270 tisoč din. V klubu bo mladina imela radio in knjižnico. Soli so namenili za ureditev delavnice za tehnični pouk v kletnih prostorih šolskega poslopja 180 tisoč din. Prej so imeli prostor za tehnični pouk v samostanu, kjer pa so jih odslovili. Trem gasilskim društvom, kolikor jih je na gradiškem območju, so dodelili 80 tisoč din, medtem ko so za vzdrževanje spomenika padlih borcev NOB odobrili 15 tisoč din.

PO DVEH LETIH MOLEDOVANJA SE NI PREDVIDENIH ŽARNIC

V Gradišču so že pred dvema leti nameravali urediti novo cestno razsvetljavo z žarnicami, ki bi naj bolj dolgo trajale, in ki bi bolj svetile. Žarnice so končno dobili, vendar jih niso mogli montirati, ker elektro podjetje nima ustreznih napetostnih usmerjalcev, ki so pri tovrstnih žarnicah potrebni. Montirali so sicer druge žarnice, ki sedaj svetijo, vendar slabše.

Gradiščani po tolikem času le pričakujejo, da jim nekdo pove, kaj bo z novo razsvetljavo. Če ni na trgu potrebnih usmerjalcev, potem je Gradiščanom potrebno stvar pojasniti in končati z obljubami, če le-te nimajo realne osnove.

OD STARIH HIS NAJ NE BI ODVAJALI STANARINE

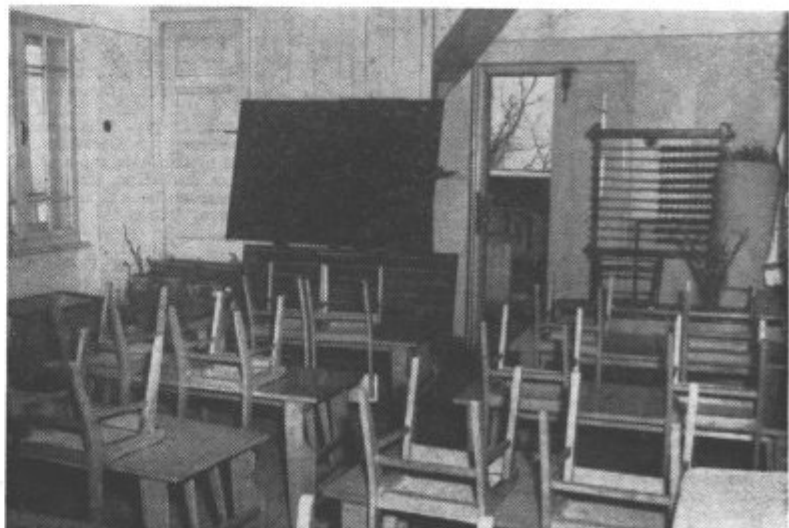
V Gradišču v Slov. goricah smo se tokrat pogovarjali s Francetom Puntarjem, šefom krajevne ga urada, o nekaterih vprašanjih v zvezi z delovanjem hišnih svetov in o materialnih problemih teh samoupravnih organov na področju stanovanjske uprave. Tov. Puntar nam je na vprašanja takole odgovoril.

Kakšno je zanimanje stanovalcev za upravljanje hiš in materialni problemi?

Stanovalci, ki stanujejo v hišah pod upravo našega hišnega sveta, ki je po moji evidenci edini v Gradišču, se premoalo zanimajo za sodelovanje v upravljanju hiš, v katerih stanujejo. Sklicali smo zbor stanovalcev, katerega se je od 29 stanovalcev zbora udeležilo samo sedem. Naš hišni svet razpolaga z dokaj pičlimi sredstvi s katerimi je skoraj nemogoče izvršiti nujno potrebna popravila hiš, ki v večini primerov propadajo.

Katere hiše spadajo pod vaš hišni svet in kakšno je njihovo stanje?

V naš hišni svet spadajo hiše št. 1, 8, 41, 48 in stanovanje šolskega upravitelja. Vse hiše so stare preko 50 let. Ob koncu preteklega leta je omenjenim hišam ostalo za vzdrževanje komaj okrog 350 tisoč din. S temi sredstvi je skoraj nemogoče karkoli

UČILNICA V MLADINSKI SOBI — Gradiška šola se na vse načine trudi, da bi našla primerne prostore, v katerih bi bilo mogoče urediti učilnice. Tako se je z eno učilnico vselila tudi v mladinsko sobo. Ta prostor seveda ni primeren, zato ker bi ga potrebovala mladina, služil pa je svojčas tudi za gledališko garderobo. Sicer pa je za učilnico sploh pretesen in na nedostopnem mestu. Učenci morajo v učilnico po strmih stopnicah

storiti. Poglejmo primer: v Sp. Senarski je zgradba v kateri stanuje tov. Zel. Stanovanje je vlažno, saj zgradbe 10 let ni nihče popraviljal in ob slabem vremenu vedno nateka. Delavec, ki stanuje v tem neprimernem stano-

ureditev stanovanj v sklopu vašega hišnega sveta?

Po moje vsaj 3 milijone din, ki pa jih seveda ni mogoče zbrati na račun stanarine.

Kaj pa krediti?

Nekateri hišni sveti, ki so sposobni odplačevati anuitete, nagemajo kredite. Tako je tudi naš hišni svet najel za zgradbo številka 8 480 tisoč din kredita. S temi sredstvi so stanovalci hiše napeljali vodovod in kanalizacijo, deloma prekrili streho, vstavili nova okna in zgradbo v celoti deloma obnovili.

Ali je pri stanovalcih interes za nakup hiš v katerih stanujejo?

Za nakup hiš je majhno zanimanje. Verjetno bi enostanovanjsko hišo kdo kupil, takih pa v sklopu našega hišnega sveta ni, razen že omenjene dotrajale hiše v Sp. Senarski.

Omenili ste, koliko sredstev bi bilo potrebnih za zasilno obnovo zgradb. Koliko bi se v tem primeru povečala doba trajanja hiš?

V sklopu našega hišnega sveta je 10 stanovanj. Mislim, da bi se stanovanja usposobila ob manjših popravilih, ko so le-ta potrebna, za nadaljnjih 20 let. To pomeni, da bi se vložena sredstva dejansko bogato obrestovala.

Ali ste s sedanjo delitvijo stanarine med hišnimi sveti in občinsko skupščino zadovoljni?

Ne v celoti. Mislim, da delitev 50 proti 50 ne ustreza, čeprav vem, da so v občini velike potrebe po stanovanjski izgradnji, ki se financira iz stanovanjskega sklada kamor odvajamo 50 odstotkov stanarine. Toda to je le ena plat zadeve. Na eni strani namreč sorazmerno počasi gradimo nova stanovanja, medtem ko nam na drugi strani obstoječa propadajo, zato ker hišnim svetom oziroma hišam ostaja premalo stanarine.

Kakšen pa je izhod iz tega stanja?

Mislim, da bi kazalo za stare in dotrajane hiše stanarino v celoti prepustiti njihovim stanovalcem tako dolgo, dokler ne bi zgradb vsaj za silo popravili. Kasneje pa naj bi te hiše določeni del stanarine zopet odvajale za potrebe stanovanjske izgradnje.

znameniti knjižnici pa hrani velike redkosti te pokrajine in sploh Italije. V njeni bližini je eden največjih hipodromov Evrope. Naša četvorica ima na to mesto še drugačen spomin. Zvečer, ko sta ženi pripravljali večerjo, sem kot vedno odprl naš tranzistor, da bi izvedel za novice iz ožje domovine in Jugoslavije. Ob neki vesti smo obstali kot vkopani. Izvedeli smo za katastrofo v Skopju. Nismo mogli verjeti, da tega lepega makedonskega mesta ni več. Prijazna gospodinja, kjer smo to noč spali, nam je dovolila ogled italijanske televizije, na kateri so predvajali prve posnetke o skopski nesreči. Zjutraj, ko so občani videli naš avto, so nas obstopali in nam izrekli sožalje. Pokazali so nam velik bolognjski dnevnik Il Resto del Carlino, ki je na prvi strani, na vidnem mestu že pisal o Skopju in pozival prebivalstvo na pomoč in oddajo krvi.

Vse to nas je potem tiste dni, kolikor smo jih prebili v Italiji, spremljalo skoraj povsod, kjer so videli našo oznako. Prijetna je zavest, da je naša dežela pomembna in zato vredna pomoči.

Po ravni cesti Emilia smo zdrseli proti Jadrani, ki smo ga dosegli v prikupnem mestecu Rimini. Prešli smo nekatere moderne ulice in pohiteli proti miniaturni državi, republiki San Marino, oddaljeni komaj 24 km. Ni je bilo težko najti, pri 17 km smo prešli državno mejo brez carinikov ali policije. Na strmi gori Titan smo uzrli mestece z gradom s tremi stolpi. Ogled se je izplačal, čeprav je vse to samo turistična zanimivost in nič več. Domačini sicer pravijo, da je ta majhna država najstarejša republika v Evropi in da ima napredno vlado in režim, sicer pa kaj posebnega nismo opazili. Za 100 lir smo dobili v naš potni list tudi pečat te republike. Ko smo hodili po mestecu, ki ponuja kar si želiš, smo v cerkvi našli domačina, ki nam je, ko nas je spoznal za Jugoslovane, povedal, da je ustanovitelj tega mesta in države doma z otoka Raba, po poklicu kamnosek z imenom Marino. Ta naj bi prišel v te kraje s trebuhom za kruhom in dobil v dar hrib Titan, kjer je začel delati. Danes ima svoj spomenik in je postal celo svetnik. Ko smo se vračali iz mesta, smo opazili na velikem platnu napis, ki pozdravlja napore KP Kitajske v njeni borbi.

Vrnili smo se v Rimini, kjer smo se za nekaj časa predali jadranskim valovom. Opazili smo veliko kopališč, mnogo barvastih kabin in več kilometrov dolgo obalo z mivko.

NA POT V DOMOVINO

Pri mestecu in kopališkem kraju Cervia, smo se začasno poslovili od Jadrana in krenili proti Raveni, ki je središče svoje province in zgodovinsko znamenito mesto. Mavzolej rimskega cesarja Teodorja je izdelan iz istrskega kamna, v znameniti krstilnici pa je mozaik iz dobe Bizanca, ki je sijajno ohranjen in edini največji ostanek te umetnosti na svetu. Prešli smo reko Reno in se spet kmalu znašli v bližini morja in nato v mestu Ferrari, ki je tudi sedež province. Mimogrede smo videli veličastno katedra-

lo, grad Estense, palačo Ludovika il Moro, sedež groško etruškega muzeja in trge. Naslednje jutro nas je nekaj časa spremljal veliki Pad, ki je precej široka reka in tudi edina, ki ni bila njena struga suha. V malem mestecu Isola dela Scala je bilo menda ravno »žeganje« in v tej zvezi tudi sejem z blagom raznih vrst in kvalitete.

Na stenski deski nam je padla v oči objava prebivalstva o zbiranju prispevkov za naše Skopje. Poleg so bili nabiti izrezki iz nekoga italijanskega časopisa, ki je poročal o nesreči. Prijetno nam je bilo pri sru, da tudi v tako majhnem kraju zbirajo prispevke za Skopje.

Verona je bila naš novi cilj. Tam smo obiskali grobnico nesrečne Julije, vrt, majhen muzej, se popeljali na zanimivo pokopališče, ki ima na grobih cele statue pokojnikov v naravni velikosti. Le dobrih 20 km smo bili spet oddaljeni od Gardskega jezera, pa nas je domotožje le potegnilo proti domu v smeri Vincenze in Padove. Široka in ravna Padska nizina nas je spremljala dolgo pot. Skozi Vincenzo smo zdrveli naprej proti Padovi. Na tem sektorju poti pa sem postal precej neraven. Bližali smo se Padovi, oziroma njenemu predmestju Chiesi Nuovi, kjer je bilo med vojno italijansko civilno taborišče, kamor so nas Italijani nagnali na »letovišče« iz »svoje« pokrajine di Lubiana. V tem taborišču sem bil s svojimi sovaščani tudi jaz in užival njegove »dobrote«. Letos je minilo 20 let, kar smo zapustili taborišče, v katerem je sedaj vojašnica. Sedaj sem ga opazoval kot svoboden Jugoslovian in ponosen na svojo domovino. Mesto Padova smo prevozili, mimogrede smo le skočili v katedralo Sv. Antona Padovanskega, se peljali mimo univerze, velike bolnišnice, trgov ter novega dela mesta, ki raste v višino in širino ter skoraj zakriva nekoč vidne stavbe zgodovine, posebno še katedrale, ki smo jo komaj našli.

Potovali smo ob kanalu Mestre in kasneje za kratek čas obiskali slovite Benetke. Za hip smo se pomešali med množico tujcev, stojnic in golobov. Obiskali smo cerkev, ki jo stražita dva stražnika s helebardami. Vstopa ne dovoljujeta turistom, ki so preveč razkriti. V Benetkah so se prižigale luči, ko smo zapuščali mesto. Pri Udinah smo »zašpilili veliko in dolgo klobaso«. Pot nas je potem vodila do stare Gorice, ki je v primerjavi z našo Gorico kar zastarela in je naša Nova Gorica kot prava mladenka. Potem smo bili preko Trsta, Sežane in Ljubljane kmalu v Novem mestu, torej doma. Konec

Marjan-Jože Tratar

Vtisi s popotovanja

(8) P O I T A L I J I

Znameniti galeriji Ufficio na trgu Signore ter Pitti onstran mostu Vecchio hranita velike umetnine italijanskih slikarjev in jih je vredno obiskati. Če dodam še katedralo in krstilnico, ki sta vsaka zase umetnina, potem sem v glavnem vse povedal o Firenzah. Podali smo se dalje v smeri Apeninov, ki so se nam vedno bolj bližali s svojim zelenilom in prijetnimi dolinicami. Srečali smo se s številnimi manjšimi kraji, vodami in speljano cesto, ki se je vse bolj in bolj vijugala in vzpenjala v breg. Na Bassu Muraglione na višini 900 metrov smo dosegli tukajšnji vrh Apeni-

nov. Ustavili smo se pri gostišču, ki je obenem tudi planinska postojanka. Od tukaj smo se spuстили v dolino pokrajine Forli, posejane z grobovi italijanskih borcev za svobodo, med katerimi so tudi imena naših partizanov. Porušene stavbe še marsikje kažejo znake borbe. Iz mesta Forli smo se obrnili proti Riminiju k Jadranskemu morju. To mestece je bilo sedež Republike Cisalpine in se borilo proti velikaški družini Borgia. Danes je to industrijsko napredno mesto in se širi v ravnini proti Jadrani. V mestecu Cesena smo na naši poti končno našli prijeten dom. Mesto je središče rudarstva. V

Uspehi v krvodajalstvu in zbiranju pomoči za Skopje

Osnovna organizacija Rdečega križa v Gradišču v Slov. goricah je lani dosegla lepe uspehe v krvodajalstvu in zbiranju pomoči za Skopje. Imeli so proslavo 100-letnice obstoja RK in 10-letnico prostovoljnega dajanja krvi. 10 krvodajalcev je prejelo v znak priznanja zlate, 19 pa srebrne značke. Lani pozimi so v tej organizaciji pripravili tudi tečaj prve pomoči. OO RK v Gradišču si prizadeva navezati boljše stike s krajevno skupnostjo. Namerava tudi sprejeti potrebne ukrepe za povečanje števila članov iz vrst mladine in povečanje števila krvodajalcev. V organizaciji se najbolj uveljavljajo Marja Cartl, predsednica OO RK, dr. Jože Kramberger in Marjana Perko. S. S.

Po 4. členu zakona o izkoriščanju kmetijskega zemljišča (Uradni list FLRJ, št. 43-707/59), 12. členu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o izkoriščanju kmetijskega zemljišča (Uradni list FLRJ, št. 53-722/62), mnenje komisije strokovnjakov o porabi, možnosti in gospodarnosti agrotehničnih ukrepov in na predlog sveta za kmetijstvo in gozdarstvo, je občinska skupščina Lenart na seji obch zborov dne 24. 2. 1964 sprejela

ODLOK

o uvedbi minimalnih agrotehničnih ukrepov za pridelovanje pšenice in koruze, krme na travnikih, sadja ter gnojenje ostalih obdelovalnih površin na območju občine Lenart.

1. člen

Po določilih tega odloka se morajo ravnati vsi lastniki in koristniki (obdelovalci) obdelovalnih zemljišč na celotnem območju občine Lenart.

2. člen

Za obdelovalna zemljišča se štejejo po dejanskem stanju njive, vrtovi, sadovnjaki, travniki, in taki pašniki, ki so nastali na obdelovalni zemlji.

3. člen

Obvezni minimalni agro- in pomotehnični ukrepi so:

- pri pridelovanju pšenice:
 - setev samo priznanih sort pšenice;
 - zamenjava semena vsako četrto leto;
 - strojna setev, kjer so dani pogoji;
 - gnojenje s 600 kg mineralnih gnojil na 1 ha površine;
 - zatiranje njivskih plevelov s sodobnimi sredstvi;
- pri pridelovanju koruze:
 - setev hibridnih sort koruze na vseh tistih njivah, na katerih je možna strojna setev in obdelava;
 - vsakoletna zamenjava hibridnih sort koruze;
 - jesensko ali zimsko globoko oranje;
 - gnojenje s 800 kg mineralnih gnojil na ha površine, kjer so posejane hibridne sorte in 600 kg na ostalih površinah posejanih s koruso za osnovno gnojenje in dognojevanje;
 - zatiranje njivskih plevelov s sodobnimi sredstvi;
- pri pridelovanju krme na travnikih:
 - gnojenje s 500 kg mineralnih gnojil na ha travniške površine;
 - vsakoletno čiščenje vseh travniških površin do 1. aprila, da bodo sposobne za strojno košnjo;
 - vsakoletno čiščenje strug, potokov in odvodnih jarkov do 1. aprila zaradi boljšega odtoka ali dotoka površinske vode;
 - pravočasna prva košnja, ki mora biti opravljena ko večina trav požene cvetje, toda najkasneje do 15. junija vsakega leta;
- pri pridelovanju sadja:
 - čiščenje na vsem območju vsega sadnega drevja pred zimskim škropljenjem;

- zimsko škropljenje vsega sadnega drevja;
 - obnova sadovnjakov se lahko izvaja samo po odobrenih investicijskih programih in načrtih;
 - obnovo je pred pričetkom prijaviti upravnemu organu za kmetijstvo skupščine občine;
- v mladih sadnih nasadih in tistih, ki so deležni olajšav:
 - petkratno poletno škropljenje;
 - gnojenje s 3 kg mineralnih gnojil po drevesu;
 - v sadijski perspektivni okolici:
 - štirikratno poletno škropljenje vsega sadnega drevja;
 - asanacija sadovnjakov;
 - gnojenje s 5 kg mineralnih gnojil po drevesu;
 - ostalih obdelovalnih površin, ki niso zajete v točkah a, b, c in d tega člena:
 - gnojenje s 400 kg mineralnih gnojil na ha obdelovalne površine;
 - globoko jesensko ali zimsko oranje vseh njivskih površin namenjenih za spomladansko obdelavo, kjer je možna strojna obdelava.

4. člen

Ukrepi tega odloka se ne izvajajo na močno zamočvirjenih, strmih in plazovitih površinah. Svet skupščine občine, ki je pristojen za kmetijstvo, na predlog kmetijske pospeševalne službe in upravnega organa za kmetijstvo določi površine, ki so močno zamočvirjene in strme.

5. člen

Območja, kjer pride v poštev setev hibridne koruze, določi vsako leto svet skupščine občine, ki je pristojen za kmetijstvo.

6. člen

V skladu z osnovnim načrtom kmetijsko-gozdarske proizvodnje na območju občine Lenart, so sadijski perspektivni okoliši, namenjeni za sadijsko proizvodnjo:

- Selce, Rogoznica, Straže, Zilcarce, Čermiljenšak, Žavrh, Nadbišec, Gradenci in višje ležeči predeli Sp. in Zg. Voličine ter Gočova;
 - Partinje, Varda, Malna, Jurovski dol, Sp., Sr. in Zg. Gasteraj;
 - Sp. in Zg. Zerjavci, Sp. in Zg. Porčiči;
 - Benedikt, Trije kralji, Sp. Ročica;
 - Cerkvenjak, Andrenci, Brengova, Cogetinci, Trotkova, Osek in Cagona;
 - Lokavec, Dražen vrh, Krivi vrh, Kremberg, Ledinek, Zg. Ročica.
- Svet skupščine, ki je pristojen za kmetijstvo, podrobneje določi meje posameznih okolišev.

7. člen

Zaradi izvajanja kontrole nad ukrepi, predpisanimi s tem odlokom so zasebni proizvajalci dolžni pravočasno naročiti pri kmetijski zadrugi potrebne količine semena in mineralnih gnojil. Semena in mineralna gnojila za potrebe jesenske setve je potrebno naročiti najkasneje do 1. aprila, za potrebe spomladanske setve in za gnojenje sadovnjakov, pa do 1. januarja vsakega leta.

8. člen

Kmetijske zadruge so dolžne voditi evidenco o prodaji in zamenjavi semen, prodaji mineralnih gnojil in zaščitnih sredstev za vsakega obdelovalca. Evidenco nastavi zadruga do 1. maja 1964.

Kmetijska zadruga je dolžna na osnovi površin, ki so zajete po tem odloku, pravočasno preskrbeti potrebne količine očiščenega razkuženega in priznanega semena, zadostne količine mineralnih gnojil in zaščitnih sredstev.

Zadruge so dolžne skrbeti za potrebno število strojev s pripadajočimi priključki, ki so potrebni za opravljanje strojnih storitev po tem odloku.

9. člen

Upravni organ za kmetijstvo vodi evidenco o zemljiščih, na katerih predpisani ukrepi niso bili izvršeni in vsako tromesečje poroča svetu skupščine občine, ki je pristojen za kmetijstvo, o ukrepih, ki so bili podvzeti.

10. člen

Določila tega odloka se ne uporabljajo za tiste površine, za katere so obdelovalci sklenili z zadrugo pogodbo o sodelovanju v kolikor je pogodbeno sodelovanje v skladu z določili tega odloka.

11. člen

Kadar obdelovalec ne izvrši po tem odloku predpisanih ukrepov, mu upravni organ za kmetijstvo z odločbo določi primeren rok.

Ce obdelovalec brez upravičenega razloga ne ravnava po odločbi, upravni organ za kmetijstvo predlaga, da se za zemljišče v prisilno upravo za čas od enega do pet let ali predlaga denarno kaznovanje ali uporabi prisilne ukrepe.

12. člen

O prisilni upravi kmetijskega zemljišča odloča Svet skupščine občine, ki je pristojen za kmetijstvo.

13. člen

Kot prisilna ukrepa se uporabita: 1. izvršitev posameznega ukrepa na stroške obdelovalca; 2. odstranitev nasadov, zasajenih v nasprotju z odobrenim investicijskim programom in načrtom.

14. člen

Obdelovalec kmetijskega zemljišča, ki ne izvršuje ukrepov, predpisanih po tem odloku, se kaznuje za prekršek po določilih 1. odstavka, 1. točke 97. člena zakona o izkoriščanju kmetijskega zemljišča (Uradni list FLRJ, št. 34-707/59 in 53-722/62).

15. člen

Svet skupščine občine, ki je pristojen za kmetijstvo, se pooblašča, da izda natančnejša navodila za izvajanje tega odloka in da gleda na nastale proizvodne, tehnične in druge pogoje po potrebi z navodili uravnava izvajanje tega odloka.

16. člen

Z uveljavitvijo tega odloka preneha veljati odlok o agrotehničnih ukrepih za

Pomisli-ugani

V letošnji 4. številki »Domačih novic« z dne 27. februarja smo objavili objekt, KI PREDSTAVLJA NEDOGRAJENI DIMNIK. IZ NJEGA SE DIM KADI PO PODSTRESJU IN JE TAKO MOGOČE PRITI DO POZARA. Izmed tistih, ki so uganko pravilno rešili, je žreb nagrado prisodil MILANU BAUMANU, ZG. GASTERAJ 30. P. JUROVSKI DOL, NAGRADO SMO MU POSLALI PO POSTI.

Tokrat je vaša nagoda, da uganete, KAKSEN INSTRUMENT IGRA VSAK POSAMEZNIK NA NASI SLIKI.

Odgovore pošljite na naslov: Uredništvo »Domače novice« Lenart, Radgonska cesta 9 do vključno 15. aprila 1964. Izmed pravih rešitev bomo enega reševalca izžrebali in nagradili.

pridelovanje pšenice v občini Lenart (Uradni vestnik okraja Maribor, številka 33-332/60) in odlok o pridelovanju krme na travnikih v občini Lenart (Ur. vestnik okraja Maribor št. 30-331/60).

17. člen

Ta odlok stopi v veljavo po objavi v Uradnem vestniku okraja Maribor.

Številka: 320-17/64-17
Lenart, dne 18. 2. 1964

Predsednik skupščine občine Lenart
Edo Zorko l. r.

Piše: Josip Merdaus

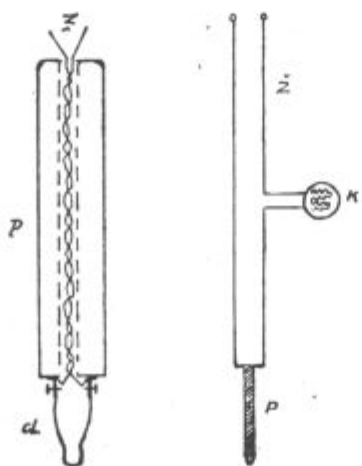
Iz tehnike za šolo in dom (10)

ELEKTRIČNO PISALO ALI PIROGRAF

Pod imenom električno pisalo ali električni pirograf kot ga imenujemo s tuljko, razumemo pripravo, s katero pišemo oziroma rišemo na les. Pirografija je risanje na les s pomočjo razžarjenega pisala, ki je iz kovine. Postopek predvsem uporabljamo za izdelavo ornamentov in napisov na lesenih skrinjicah, šatuljah, krožnikih, za oštevilčenje inventarnih predmetov in podobno.

Za električno pisalo oziroma pirograf potrebujemo predvsem srednje velik transformator, ki ima presek jedra 12 cm². Primarno navitje naj bo za 220 V, dočim ima sekundarno navitje od 2 do 12 V. Transformator nam znižuje napetost omrežja, s katero napajamo uporabno žico na pirografu. Če pa nimamo primerne transformatorja in ga sami ne moremo naviti, potem lahko namesto njega vključimo električni kuhalnik, ki ga ima skoraj že vsaka hiša oziroma gospodinjstvo. Električni kuhalnik nam služi kot predupor. Če tudi tega nimamo pri roki, si pomagamo z vodnim reostatom, ki ga lahko tudi sami naredimo. Tako električno pisalo si bo lahko izdelal vsak učenec, posebno pa tudi drugi, ki je seznanjen z osnovami iz elektrotehnike. Potrebno je le nekaj volje in smisla za tehniko, nekaj odpadnega materiala iz elektro-kovinske stroke in nekaj splošnega znanja, pa si bo pirograf naredil z majhnimi stroški. To velja še posebej za učence 8. razreda osnovne šole, ko lahko pri tehničnem pouku ali pri krožkih izdelajo tako pripravo. Če vas torej piro-

grafija zanima, si potrebno pripravo lahko izdelate sami. Kot je bilo že povedano, potrebujemo za pirograf transformator oziroma predupor in samo pirografsko držalo.

p = pero, d = držalo, ž = žici
Z = žici
K = kuhalnik, P = pirograf,

Kako si izdelam pirografsko držalo? Za izdelavo pirografskega držala potrebujete še 2 m (lahko tudi več ali manj) žice za dovod toka, dve kovinski plošči, štiri 2 mm vijake z maticami in podložkami, dva vijaka za les, dolga 1,5 cm in leseni ročaj.

Ročaj za pirograf izdelate iz presušenega lesa, ki ga po vzdolžni osi prevrtate. Premer izvrtine naj ima 5 do 10 mm, kar bo odvisno od debeline dovodne žice. Iz medeninate pločevine izrežete dva traka, ki držita pero pirografa, istočasno pa sta tudi kontakta za priključitev električnega toka. Obe kontaktni ploščici pritrdite na ročaj z lesenimi vijaki. Pero pritrdite na zgornjem delu obeh kontaktov z dvema vijakoma.

Za izdelavo peresa pirografa potrebujete 50 do 70 mm uporabne cekas - žice s premerom 0,8-1 mm. Cekas žico pritrdite in oblikujte tako, kot kaže slika. S tem je držalo pirografa opisano in z malo iznajdljivosti, ki je pač kljub vsakemu opisu še potrebna, ga boste tudi izdelali.

Priklon in funkcionalnost pirografa. Dovod od peresa pirografa priključite na sekundarno navitje transformatorja. Ob priključitvi transformatorja na električno omrežje steče skozi pero električni tok nizke napetosti, ki razžari uporabno žico do svetlo rudeče barve. Če se z razžarjenim peresom dotaknemo lesene površine, ostane na lesu črna sled.

Ako smo namesto transformatorja vključili električni kuhalnik ali vodni reostat kot predupor, potem mora le-ta biti pravilno priključen. Poznano nam je,

da uporabljamo v elektriki dve tokovodni žici, eno za fazo, drugo za ničlo. Kuhalnik oziroma vodni reostat priključimo po možnosti z žico, ki predstavlja fazo in jo napeljemo, kot kaže slika. Podaljšamo fazo, nato priključimo k pirografu, kamor smo pritrdili še drugo žico, tako imenovani ničlovod. Med pisanjem bo seveda kuhalnik vžgan.

Električni pirograf bo delal dolgo in dobro, če ste izbrali pravilno dolžino za »pero« pirografa, kar spoznate po barvi žarjenja uporabne žice. Če le-ta žari z belim sijajem, bo kmalu oksidirala in pregorela. Zato morate zmanjšati napetost na sekundarni tuljavi transformatorja, če ga uporabljate. Navitje sekundarne tuljave naj ima več odcepov, tako da lahko poljubno izbiramo napetosti med 2 in 12 V. Pri uporabi vodnega reostata (lahko je tudi kak drug reostat) pa razmaknete elektrodi po potrebi tako daleč, da bo pero pravilno žarelo. V kolikor bi to bilo pri uporabi električnega kuhalnika kot predupor oteženo, zamenjajte uporabno žico na samem peresu, bodisi debelejšo ali tanjšo.

To je osnova za najpreprostejšo izvedbo pirografa. Iznajdljivi tehnik bo lahko to pripravo med delom v marsičem izpopnil ali celo drugače izvedel. Pri samem delu, ko pišemo ali rišemo, moramo paziti, da je les gladek in gost.

Filmski spored

GRADIŠČE

29. marca »ZA JUMU« — ameriški kavbojski film

5. aprila »MEC MASCEVANJA« — francoski pustolovski film

LENART

29. marca ob 15. in 19. uri »TRAPEZ« — ameriški barvni film

5. aprila ob 15. in 19. uri »RISARKA MODELOV« — ameriški kinemaskopski film

VOLICINA

29. marca ob 16. in 19. uri »MLADOLETNICA« — italijanski ljubezenski film

5. aprila ob 16. in 19. uri »IGRA LJUBEZNI« — francoska filmska komedija

Tečaj prve pomoči

23 slušateljev obiskuje tečaj prve pomoči, ki ga je pripravila Osnovna organizacija RK Gradišče. Poleg napornega dela v službi vodi tečaj dr. Jože Kramberger. Tečaj bo trajal 80 ur. Tečajniki se bodo seznanili z osnovami prve pomoči. Pridobljeno znanje jim bo koristilo pri nujenju prve pomoči.

S. S.

Urejuje uredniški odbor: Ernest Smid, predsednik — Clani: Edo Zorko, Mirko Košmerl, Jelka Firbas in Tone Stefanec — Odgovorni urednik Tone Stefanec — Uredništvo in uprava Lenart, Radgonska cesta 9 — Izhaja stalno na 8 straneh drugi in četrti četrtek — Letna naročnina 300 din, inozemstvo 900 din — Tekoči račun pri podružnici NB Maribor števil. 601-11-608-105 — Ime: Občinski odbor SZDL Lenart — »Domače novice« — Tiska CP »Celjski tisk« Celje

Naši kraji na letu 1000

Piše: Franc Šuman (17)

Poleg tega so se ukvarjali z visokim študijem. Benediktinci so takoj od severne strani začeli krčiti gozd in grmovje na bregu proti jugovzhodu sedanje Radehove. To delo so imenovali rojden ali rajden, kar pomeni krčiti. Svoje bivališče so imenovali Rajdach, kar naj bi po slovenko pomenilo Krčevinjak. Iz Rajdach je nastala sedanja Radehova. Benediktinci so na tem mestu južno od svojega bivališča napravili večjo njivo in jo imenovali Perk — Acker, kar naj bi pomenilo njiva na bregu. Ščasoma se je ime spremenilo v Acker am Berger, kar prav tako pomeni njiva na bregu.

Do leta 1532 je bila Radehova že naseljena. Obdajali so jo lepo obdelani travniki in njive. Ljudsko izročilo pravi, da so Turki ob prihodu v Lenart grad Radoh s prebivalci vred zažgali. Leta 1599 so na mestu, kjer je prej stal grad, postavili kapelo in ji dali ime Per — fara, pa tudi okoliški prebivalci razen lenarške fare, so se tako nazivali.

Odkod ime Benediktinci? Benedikt pomeni blažen. Glavni pobudnik ustanovitve in reformator tega meniškega reda je bil Benedikt Nursinski, rojen leta 480, ki si je za svojo življensko nalogo določil, da bo ponižen, skromen, delaven in pokoren. Med drugim se je ukvarjal z ročnim delom, obrtjo, učenjem raznih znanosti in vzgojo mladine. Leta 529 je ustanovil prvi samostan v Monte Casino pri Neaplju v Italiji. V 15. stoletju je bilo po vsej Evropi že nad 15 tisoč benediktinskih samostanov. Ime Benedikt si je doslej nadelo 15 papežev. Benediktinci so tudi precej prispevali k evropski kulturi.

S prihodom drugorodcev na naša tla, so nastali na mestih starih taborišč, novi gradovi, na starih poganskih svetiščih pa so sezidali nove cerkve. Grad in cerkev sta največkrat stala v neposredni bližini. Gradove pa so pri nas največ gradile cerkvene oblasti, to je škofije in samostani, pa tudi plemiči.

Pri nas so na primer hrastovski gospodje leta 1338 zgradili cerkev Sv. Ožbalta, ki še danes stoji. Tudi cerkev v Jarenini so gradili isti gospodje. Cerkev je bila last plemičev Wittenswaldov.

Vzhodno od sedanje cerkve v Jarenini še danes stoji stara opuščena kapela, ki je bila posvečena sv. Mihaelu. Po legendi naj bi

leta 862 sv. Ciril in Metod v tej kapeli maševala, ko sta bila na poti v tedanjo Veliko Moravsko kneževino h knežu Rastislavu in Koclju. Ta kapela je služila pozneje, ko je bila sedanja jareninska cerkev zgrajena, za pokopališko kapelo, ker je bilo tod tudi pokopališče. Nekdanja kapela se sedaj uporablja za shrambo.

Lenart, ki je nastal okrog poganskega svetišča, je domnevno razen Benedikta najstarejši kraj. V prid temu govorijo v bližini neraziskani grobovi in stari predmeti, ki jih je nekaj najdenih. Sedanja cerkev, ki je bila postavljena na mestu, kjer je prej stalo pogansko svetišče, se je od prvotne majhne cerkve povečevala, kar je še danes mogoče na zgradbi opaziti. Letnica 1445 pove, da je bila do tega časa cerkev že nekoliko povečana, medtem ko letnica 1531, ki je na severni strani pod korom, dokazuje, da je bila cerkev dokončno zgrajena z zvonikom vred. Na južni strani cerkve nasproti šole je pri vходу v stransko kapelo sezidan portal, okrašen z ornamentami v gotskem slogu in grbi hrastovskih gospodov, ki so bili zaščitniki te cerkve in imeli svoj poseben vhod v cerkev. Nasproti tega vhoda na severni strani, sedaj pod ženskimi klopmi, pa so Herbertsteini imeli svojo grobnico, nad katero je bil vitek spomenik, ki so ga ljudje kasneje proglasili za Lutro-

vega, predvsem zato, ker so se Herbersteini navduševali za Lutrovo vero. Ker ta spomenik Herbersteini niso hoteli popravljati, ga je župnik Simon na željo faranov dal odstraniti.

Dne 4. julija 1867 so odprli grobnico in v njej našli štiri bakrene krste, v katerih so bili še ostanki lesenih krst. Iz napisov na krstah je bilo mogoče razbrati, da je v prvi krsti počival Günther Herberstein, v drugi krsti je počivala Elizabeta plemena Schärffenberg roj. Herberstein. Na njeni krsti je bilo napisano: »Hodie mihi, aras tibi«, kar pomeni »danes meni, jutri tebi«. V tretji je počival grof Volbenk Erazem Herberstein. O njem je zapisano, da je bil zelo nadarjen, da je kljub mladosti dosegel čast dvornega maršala in komornika. V četrti krsti pa so ležali posmrtni ostanki Erazma Friderika Herbersteina.

(Se nadaljuje)

Naročite

»Domače
novice«

DOPISUJTE

v »Domače
novice«

JAKEC
AV
ZGODBA

Piše in riše:
F. Prijatelj

Jakec je v mlinu pogosto držal vreče katere je stric polnil z moko. Takrat se je iz njih dvigal beli prah in padal na tla. Mislil je, koliko kruha bi bilo iz te moke, ki je bila v veliki posodi, vrečah in po tleh? Po vojni je bilo pomanjkanje živil. Mnogi so jedli koruzni kruh. Moka v stričevem mlinu je bila od kmetov.

Pri stricu so imeli živino, ki so jo pasli od zgodnje pomladi v pozno jesen. Ko so prvi sončni žarki pogledali v dolino, so prebudili Jakca iz sna. Oblekel je hlače, ki so mu segale malo čez kolena, si zavezal predpasnik in odšel v kuhinjo. Površno se je umil ter odkoracal v hlev po živino. Pogled mu je bil zaspan.

Živina je imela privezane okoli rogov vrvi. Jakec jih je držal, da so bile krave skupaj. Spomladi se je paslo po določenih pasovih, največkrat ob potoku ali njivah. Ni se smelo popasti večje trave, namenjene košnji. Zgodaj zjutraj je bilo lažje obdržati živino, ko pa je postajalo topleje, je bila vedno bolj nemirna.

Jakec je opazoval krave in naravo. Najlepše je bilo na paši v jeseni, ko so bili travniki pokošeni. Krave so bile privezane okoli rogov na eno nogo, prepuščene večji prostosti. Kljub temu, da je bil Jakec večinoma sam na paši, je bil takrat vesel. Hodil je ob potoku ter si želel zakuriti ogenj, kot je to videl delati druge pastirje.

IZ naših delovnih KOLEKTIVOV

Tokrat smo se odločili za pisanje o našem sicer majhnem, vendar marljivem delovnem kolektivu: veterinarski postaji v Lenartu.

Ustanova zaposluje samo pet ljudi, ki opravljajo pomembne naloge v živinoreji naše občine. Poleg ostalih sta zaposlena dva veterinarja, ki letno opravita okrog 2 tisoč uslug na terenu, približno toliko pa jih ta kolektiv opravi v sami ustanovi, kamor se obračajo živinorejci po nasvete in zaradi zdravil. Veterinarska postaja je začela poslovati takoj po osvoboditvi kot prva tovrstna ustanova v naši republiki. Skrajja je poslovala pod imenom veterinarska bolnišnica, kasneje se je preimenovala v veterinarsko ambulanto, medtem ko sedaj posluje pod nazivom veterinarska postaja. Med ustanovitelji veterinarske postaje v Lenartu je bil veterinar Velimir Zavernik, sedaj zaposlen kot inšpektor na neki mariborski občini. Ustanova je skrajja živela od dotacij, medtem ko je kasneje postala ustanova s samostojnim financiranjem in torej odvisna od tega, kolikor njeni delavci ustvarijo. Začeli so v skromnih razmerah, ki jim niso dopuščale tako široke dejavnosti, saj niso imeli niti ustreznih prostorov. Zato so adaptirali stare prostore in jih vsaj za silo usposobili za delo. Pri adaptaciji prvotnih prostorov je s sredstvi deloma sodelovala veterinarska postaja sama, večji del sredstev pa so kmetje prispevali v obliki prostovoljnega dela in naravnih dajatev. Leta 1956 so prostore ponovno preurejevali. Z novo preureditvijo so dobili prostor za klinične storitve, laboratorij in nekaj drugih prostorov. Pri tem pa v lenarški veterinarski postaji niso ostali.

Imajo lepe načrte za dokončno ureditev svojih prostorov, čeprav računajo, da bi bilo mogoče v prihodnjih letih zgraditi nove prostore izven trga Lenart, kar zahtevajo sanitarni in urbanistični predpisi. Po predlogu naj bi se namreč za poslopjem, v katerem je sedaj ustanova, gradil v prihodnjih letih večji stanovanjski blok, zato bi se postaja iz razumljivih razlogov morala seliti.

O novogradnji prostorov za VP so svojčas že razpravljali in jo celo predvideli, vendar ni bilo potrebnih sredstev. Gradnja bi namreč stala blizu 40 milijonov, kar pa sami, niti skupaj z delovnimi organizacijami ne bi zmogli.

ZA OBNOVO PROSTOROV 6 MILIJONOV

Ker ni izgledov za skorajšnjo novogradnjo bodo prostore, v katerih so, še letos dokončno tako uredili, da bodo zadostili vsaj za nekaj časa sodobnim potrebam veterinarske službe. V do sedanjega obnovo so že vložili 4 milijone din, 2 milijona pa bosta še potrebna za dokončno ureditev vseh prostorov. Apelirajo na kmetijske delovne organizacije, naj bi jim tudi v prihodnje pomagale s sredstvi, kakor so že doslej. KZ zadruga Lenart je pri-

spevala 891.756 din, Zg. Ščavnica 676.720 din, medtem ko je občinska skupščina namenila za obnovo njihovih poslovnih prostorov 676.720 din. S sedanjo adaptacijo bodo pridobili prostor za rentgenske preglede, čakalnico, 2 pisarni in prostor za instrumente. Lastnih sredstev imajo malo, zato resno računajo na soinvestiranje pri omenjenih delovnih organizacijah in tudi drugih.

PRVI V OBČINI PREŠLI NA SKRAJŠAN DELAVNIK

V lenarški veterinarski postaji se lahko pohvalijo s tem, da so prvi v občini, ki so prešli na skrajšan delovni čas. To so dosegli z večjo izkoriščenostjo notranjih rezerv. Hkrati pa so tudi najnižje osebne dohodek zvišali, tako da sedaj nikogar ne zaposlujejo, ki bi imel manj kot 25 tisoč din mesečnih osebnih dohodkov. Vse kaže, da so tudi glede tega med prvimi v občini. Obseg dela se ni zmanjšal, čeprav sega njihov delokrog na teritorialno manjše območje, to je na območje občine Lenart.

lekcijo mimo rezultatov mlečne kontrole in osemnjenjanja, pa je domala nemogoče. Na drugi strani se pojavlja problem v tem, da je mlečna kontrola večkrat neredna, skratka, premalo se kontrolira, kako se izvaja. Izgleda, da smo v tem pogledu precej nazadovali. Občina Lenart je sicer med redkimi občinami, kjer se število živine ni zmanjšalo, vendar je zaskrbljujoče to, da pada število krav na račun pitancev. Če se stanje ne bo izboljšalo, se lahko zgodi, da v prihodnjih letih ne bomo imeli prirastka, torej niti pitancev. Okrog teh in še drugih vprašanj si belijo glavo v veterinarski postaji pri Lenartu in pravijo, da je skrajni čas, naj se prepusti osemnjenjanje in mlečna kontrola domači ustanovi, ki je, kakor rečeno, v stanju te posle opravljati v splošno zadovoljstvo in v cilju izboljšanja živinoreje. S tem pa bi se seveda tudi dohodek postaje povečal, ki je nujno potreben tudi za njihovo udeležbo pri raznih dejavnostih, s katerimi se ukvarjajo in sploh za izboljšanje veterinarske službe. Skoraj vsi zaposleni potrebujejo stanovanja, ki jih ni mogoče dobiti. Lastnih sredstev nimajo, zato se upravičeno potegujejo za večji dohodek, iz katerega bi bilo mogoče več odriniti tudi za osebni stan-

ZARADI BOLEZNI ŽIVINE 60 MILIJONOV IZGUBE

V lenarški občini so zelo razvite razne živalske bolezni. Vzroki so različni, vendar je najvažnejši pomanjkljiva prehrana živali.

Živinorejci živini polagajo kvalitetno slabo krmo, ki ne odgovarja niti po količini. V zimskih mesecih pride do velike gospodarske škode predvsem zaradi kostolomnice, ki je med najbolj razvitimi boleznimi pri goveji živini v naši občini. Pri tej bolezni gre za pomanjkanje rudninskih snovi v prehrani živali. Razlog za to pa so neprimerne travniške površine, ki jim primanjkuje fosforja in kalcija, kar je mogoče ublažiti z umetnim gnojnjem travnikov s tomaževo žlindro. Veterinarska postaja pa daje živalim pred nastopom bolezni skozi vse leto rudninske snovi, ki vsebujejo potrebne vitamine. Zelo razširjena bolezen pri govedu je tudi metiljavost, ki v nekaterih letih terja precej poginov živine. Po podatkih veterinarske postaje, naj bi letno povprečno nastalo v živinoreji škode samo zaradi metiljavosti za okrog 40 milijonov din. Izguba se pokaže predvsem v manjših količinah mleka, mesa, slabem potomstvu, zaradi jalovosti in še zaradi dru-

VETERINARSKA POSTAJA LENART

OSEMENJEVALNO SLUŽBO BI RADI

Ob ustanovitvi je veterinarska postaja obsegala območje sedanjih občine Lenart, del radgonskega območja, vso Koreno, Trnovsko vas, Pernico in vse območje na severni meji.

OSEMENJEVALNA SLUŽBA BLIŽE ŽIVINOREJCEM

Veterinarska postaja v Lenartu se že nekaj let upravičeno poteguje za to, da bi prenesli osemnjenjalno službo iz pristojnosti Živinorejske veterinarskega zavoda Ptuj, ki sedaj to delo opravlja na celotnem območju občine Lenart. Poleg tega se potegujejo za decentralizacijo mlečne kontrole. Kje so razlogi na prvi pogled za dokaj lokalistično gledanje? V veterinarski postaji ugotavljajo, da imajo dovolj strokovnjakov, ki bi lahko osemnjenjanje opravljali, imajo zagotovljena tudi potrebna sredstva. Nimajo sicer semena za osemnjenjanje, ki pa bi ga bilo mogoče kupovati. Najvažnejše pa je, da bi v primeru, če bi osemnjenjanje prešlo v pristojnost veterinarske postaje in z njim vred mlečna kontrola, bi bilo mogoče voditi določeno in načrtno selekcijo živine, ki je zadnja leta v celoti zapostavljena. To bi bilo seveda povezano z načrtom občine o razvoju živinoreje na našem območju. Veterinarski postaji je skoraj nemogoče opravljati selekcijo oziroma voditi določeno politiko v smeri razvoja živinoreje, ki naj bi postala ekonomska tako za družbo kot kmeta — živinorejca. Voditi se-

dard. Če imajo vse pogoje za to, da bodo vse veterinarske in sorodne usluge sami izvršili kvalitetno po strokovni plati in tudi sicer, potem jim je potrebno omogočiti prenos vseh služb, ki so povezane z njihovo osnovno dejavnostjo in z razvojem živinoreje v lenarški občini. Živinorejsko veterinarski zavod v Ptuj pa naj bi še naprej ostal strokovni usmerjevalec, saj ima za to najbolj ustrezne pogoje.

KMETJE NAJ BI POKAZALI VEČJE ZANIMANJE ZA SELEKCIJO ŽIVINE

Svojčas je zelo dobro potekala selekcija živine. Odbirali so plemenjake, molznice z visoko molznostjo, rejo usmerjali pri teletih v mesni in mlečni tip goveda kot dve glavni skupini. To delo je potekalo zelo dobro vse dotlej, dokler kmetom ni bil predpisan letni prispevek 800 din kot del sredstev za stroške selekcije. Živinorejci so pozabili na prednost, ki jih imajo od plemenske živine, ki je na plemenskih sejmi mnogo dražja, celo do 30 odstotkov. Razmere in potrebe kažejo, da mora selekcijska služba obstajati in da jo bodo kmetje nujno morali upoštevati. Podatki namreč kažejo, da se kakovost živine slabša.

gih vzrokov. Lansko leto je veterinarska postaja skupaj s skupno zavarovalnico Maribor, uspešno v raznih ukrepih znižati stavež obolele živine od 90 odstotkov leta 1962 na 65 odstotkov leta 1963, kar je nedvomno lep napredek. Skupna zavarovalnica mariborskega okraja je lani odstopila zdravila zoper metiljavost in kostolomnice. Plačala je tudi preglede iztrebkov živali. Število bolezni in njihov učinek se bo najbolj zmanjšal takrat, ko bo dokončno regulirana Pesnica, saj bomo pridobili več sto hektarjev novih travniških površin s kvalitetno krmo.

ZA KONEC PA SE O TEM, KAR JE DOSLEJ IZOSTALO

V veterinarski postaji pri Lenartu so lani na primer poleg drugih storitev opravili še 3 tisoč pregledov živalskih iztrebkov. Vsak veterinar je, poleg tega, da dela skoraj noč in dan, zaposlen okrog 12 tednov stalno na terenu pri takoiimenovanih masovnih akcijah kot so tuberkulinizacija živine in cepljenje. Postaja je kljub pomanjkanju prostorov odstopila prostor lenarški kmetijski zadrugi za njene potrebe, sicer pa je sodelovanje med zadrugo in nji mi dokaj tesno s ciljem, izboljšati živinorejsko veterinarsko službo in povečati stavež kvalitetne živine.